



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 20/2017-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 12. decembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Martinom Berecom, Domus Petra, Pod Sokolice 1/B, Trenčín, vo veci namietanej nezákonnosti volieb poslancov zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja konaných 4. novembra 2017 vo volebnom obvode č. 8 (Devínska Nová Ves, Devín) za účasti politických strán a hnutí Sloboda a Solidarita (SaS), OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO), Kresťanskodemokratické hnutie (KDH), Strana maďarskej komunity SMK – MKP, NOVA, Občianska konzervatívna strana (OKS) a Zmena zdola, Demokratická únia Slovenska a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. novembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľka“), ktorou namieta nezákonnosť volieb poslancov zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja (ďalej len „samosprávny kraj“) konaných 4. novembra 2017 vo volebnom obvode č. 8 – Devínska Nová Ves, Devín z dôvodu porušenia § 24 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka kandidovala na funkciu poslankyne zastupiteľstva samosprávneho kraja vo volebnom obvode č. 8 (Devínska Nová Ves, Devín), za ktorý sa volil jeden poslanec. Z oficiálnych výsledkov volieb vyplýva, že sťažovateľka získala v uvedenom volebnom obvode 1359 hlasov a skončila ako prvá náhradníčka za zvoleným poslancom [REDACTED] (koalícia SaS, OĽANO, KDH, SMK – MKP, NOVA, OKS a Zmena zdola, Demokratická únia Slovenska), ktorý získal 1536 hlasov. Rozdiel hlasov medzi sťažovateľkou a zvoleným poslancom [REDACTED] bol 177 hlasov.

3. Sťažovateľka uvádza, že dve voličky ([REDACTED] a [REDACTED]) jej potvrdili, že boli príslušnou okrskovou volebnou komisiou uvedené do omylu, keď im bolo oznámené, že „deviatka sa vzdala“ a pod týmto poradovým číslom kandidovala aj sťažovateľka. V skutočnosti však malo ísť o [REDACTED] (SZSZ), ktorý pod rovnakým poradovým číslom (9) pôvodne kandidoval na funkciu predsedu samosprávneho kraja. Toto mala sťažovateľke potvrdiť ešte ďalšia (bližšie nekonkretizovaná, pozn.) volička prostredníctvom elektronickej pošty na stránke Facebook.

4. Sťažovateľka zdôrazňuje, že „V súvislosti s... uvedeným máme dôvodnú pochybnosť o správnosti celkových výsledkov volieb do... samosprávneho kraja vo volebnom obvode VIII, výsledného poradia úspešných a neúspešných kandidátov na poslancov... samosprávneho kraja... viaceré okrskové volebné komisie viedli hlasovanie v príkrom rozpore s ustanovením § 24 zákona č. 180/2014 Z. z. ... keď informovali ústnou formou o vzdaní sa kandidáta č. 9... jediným spôsobom, ako je možné dodatočne overiť správnosť výsledkov volieb do Miestneho zastupiteľstva v Bratislave – Devínskej Novej Vsi, je vykonanie opakovaných volieb.“

5. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal nález:

„Rozhodnutie volebnej komisie Bratislavského samosprávneho kraja zo dňa 05.11.2017 o výsledku volieb do orgánov samosprávneho kraja konaných 04.11.2017, ktorým bol vyhlásený zvolený kandidát do zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja vo volebnom obvode VIII, sa v tejto časti zrušuje a voľby sa v tejto časti vyhlasujú za neplatné.“

II.

6. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánu územnej samosprávy. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáhala. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označila za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

9. Ústavný súd predovšetkým uvádza, že sťažovateľka ako odporcov v tomto konaní označila (iba) v záhlaví uvedené politické subjekty, hoci jej sťažnosť v časti smeruje proti zvolenému protikandidátovi, pretože výsledok, „ktorým bol vyhlásený zvolený kandidát do zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja“ (bod 5) žiada sťažovateľka zrušiť. Za daných okolností mal byť ako odporca označený aj zvolený poslanec zastupiteľstva samosprávneho kraja za volebný obvod 8 [REDACTED].

10. Sťažovateľka v petite sťažnosti žiadala rozhodnutie volebnej komisie zrušiť a vyhlásiť voľby za neplatné (pozri bod 5). Ústavný súd však nemá ústavou alebo zákonom danú právomoc zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a (zároveň, pozn.) vyhlásiť voľby za neplatné.

11. Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže vyhlásiť voľby za neplatné [písm. a)], zrušiť napadnutý výsledok volieb [písm. b)], zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený [písm. c)] alebo sťažnosť zamietnuť [písm. d)].

12. Ústavný súd už judikoval, že „[v]ýrok o neplatnosti volieb... podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona... č. 38/1993 Z. z. ... vylučuje podľa právneho názoru Ústavného súdu... možnosť rozhodnúť vo veci tých istých volieb podľa ustanovenia § 63 ods. 1 písm. b) cit. zákona, t. j. zrušiť napadnutý výsledok volieb. Obdobný záver platí aj vo vzťahu k písmenu c) citovaného ustanovenia tohto zákona.“ (PL. ÚS 50/99). Inak povedané, ak sťažovateľka (kvalifikovane zastúpená advokátom) v petite sťažnosti žiadala zrušiť rozhodnutie volebnej komisie, potom mohla súčasne žiadať už iba vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, pretože táto dikcia explicitne vyplýva z ustanovenia § 63 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde, a nie aj vyhlásiť voľby za neplatné. Samozrejme, platí aj argument *a contrario*. Ak sťažovateľka žiadala vyhlásiť voľby za neplatné [§ 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde], potom súčasne nemohla žiadať zrušiť rozhodnutie volebnej komisie [§ 63 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde].

13. Sťažovateľka v sťažnosti považuje uskutočnené voľby za nezákonné z dôvodu porušenia § 24 volebného zákona.

Podľa § 24 volebného zákona:

(1) Volič hlasuje v poradí, v akom sa dostavil do volebnej miestnosti. Volič hlasuje osobne, zastúpenie nie je prípustné.

(2) Volič po príchode do volebnej miestnosti preukazuje svoju totožnosť občianskym preukazom alebo iným úradným dokladom, ktorý obsahuje podobizeň voliča a všetky údaje uvedené o ňom v zozname voličov, ak v osobitnej časti nie je ustanovené inak. Okrsková volebná komisia zakrúžkuje poradové číslo voliča v zozname voličov a vydá mu hlasovací lístok a obálku. Prevzatie hlasovacieho lístka a obálky potvrdí volič v zozname voličov vlastnoručným podpisom; ak tak urobiť nemôže alebo ak prevzatie hlasovacieho lístka a obálky odmietne podpísať, predseda okrskovej volebnej komisie poznamená túto skutočnosť v zozname voličov. Okrsková volebná komisia vykoná pri podpise voliča opatrenia na ochranu osobných údajov ostatných voličov zapísaných v zozname voličov. Ak volič nepreukáže svoju totožnosť do skončenia hlasovania, hlasovanie sa mu neumožní. To platí aj pre hlasovanie mimo volebnej miestnosti. Ak ide o obvineného alebo odsúdeného, preukazuje sa jeho totožnosť preukazom odsúdeného, alebo preukazom obvineného, alebo svedectvom dvoch príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže prítomných v miestnosti ústavu, v ktorej sa má hlasovanie vykonať.

(3) Po prevzatí hlasovacieho lístka a obálky vstupuje volič do osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov, v ktorom upravuje hlasovací lístok spôsobom, ktorý ustanovuje zákon v osobitných častiach. Voličovi, ktorý nevstúpi do osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov, okrsková volebná komisia hlasovanie neumožní.

(4) Na požiadanie voliča mu okrsková volebná komisia vydá za nesprávne upravené hlasovacie lístky iné. Nesprávne upravené hlasovacie lístky vloží volič do schránky na odloženie nepoužitých hlasovacích lístkov.

(5) Volič hlasuje tak, že po opustení osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov vkladá obálku pred okrskovou volebnou komisiou do volebnej schránky.

(6) Volič, ktorý nemôže sám upraviť hlasovací lístok pre zdravotné postihnutie alebo preto, že nemôže čítať alebo písať a oznámi pred hlasovaním túto skutočnosť okrskovej volebnej komisii, má právo vziať so sebou do osobitného priestoru na úpravu hlasovacích

lístkovi inú osobu spôsobilú upraviť hlasovací lístok podľa jeho pokynov a zákona a vložiť do obálky; takouto osobou nemôže byť člen okrskovej volebnej komisie. Obidve osoby pred vstupom do osobitného priestoru na úpravu hlasovacích lístkov člen okrskovej volebnej komisie poučí o spôsobe hlasovania a o skutkovej podstate trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda.

(7) Zo závažných, najmä zdravotných dôvodov, môže volič požiadať sám alebo prostredníctvom inej osoby obec a v deň konania volieb okrskovú volebnú komisiu o hlasovanie mimo volebnej miestnosti, a to len v územnom obvode volebného okrsku, pre ktorý bola okrsková volebná komisia zriadená. V takom prípade okrsková volebná komisia vyšle k voličovi dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hlasovacími lístkami, obálkou a so zoznamom tých voličov, ktorí požiadali o hlasovanie mimo volebnej miestnosti. Vyslaní členovia okrskovej volebnej komisie zabezpečia, aby bola zachovaná tajnosť hlasovania a aby ten, kto hlasoval, podpísal prevzatie hlasovacieho lístka a obálky; ak tak volič nemôže urobiť alebo ak prevzatie hlasovacieho lístka a obálky odmietne podpísať, člen okrskovej volebnej komisie poznamená túto skutočnosť v zozname. Vyslaní členovia okrskovej volebnej komisie vykonajú pri podpise voliča opatrenia na ochranu osobných údajov ostatných voličov zapísaných v zozname. Tento zoznam voličov sa pripojí k zoznamu voličov. Okrsková volebná komisia zakrúžkuje poradové číslo voliča v zozname voličov ihneď po návrate členov komisie vyslaných s prenosnou volebnou schránkou do volebnej miestnosti.

(8) Ak sa má hlasovať v ústave, dohodne ústav čas hlasovania do prenosnej volebnej schránky s príslušnou okrskovou volebnou komisiou.

(9) Volič, ktorý nemôže pre zdravotné postihnutie sám vložiť obálku do volebnej schránky, môže požiadať, aby obálku do volebnej schránky vložila iná osoba, nie však člen okrskovej volebnej komisie.

(10) Volič je povinný odložiť nepoužité hlasovacie lístky alebo nesprávne upravené hlasovacie lístky do zapečatenej schránky na odloženie nepoužitých alebo nesprávne upravených hlasovacích lístkov; ak ide o hlasovanie mimo volebnej miestnosti, volič nepoužité hlasovacie lístky alebo nesprávne upravené hlasovacie lístky znehodnotí pred členmi okrskovej volebnej komisie.

14. Už na prvý pohľad je zrejmé, že sťažovateľkou označené porušenie volebného zákona je nedostatočné a neurčité. Citované ustanovenie § 24 volebného zákona (bod 13) obsahuje 10 odsekov, pričom sťažovateľka v rozsahu jej námietok nekonkretizovala, ktoré práva voliča, resp. povinnosti volebnej komisie vyplývajúce z tohto zákonného ustanovenia boli porušené či nedodržané. Zároveň je potrebné uviesť, že iné porušenia ústavy či zákona o voľbách sťažovateľka neoznačila.

15. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že zistené nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach, aké vyplývajú z podania sťažovateľky (označenie účastníkov konania, navrhovaného petitu, či neoznačenie nezákonnosti volieb), nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (PL. ÚS 32/2011, PL. ÚS 31/2011).

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní volebnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

17. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že sťažovateľka vo svojej sťažnosti neuviedla také relevantné skutočnosti, ktoré by samé osebe signalizovali možnosť vyslovenia nezákonnosti alebo neústavnosti volieb poslancov zastupiteľstva samosprávneho kraja konaných 4. novembra 2017 vo volebnom obvode č. 8 (Devínska Nová Ves, Devín).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2017